

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Pomocy Społecznej
Dyrektor
Magdalena Fabisiak

DPS-I.055.16.2023.TG

Warszawa, data /elektroniczny znacznik
czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowna Pani,

na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją w sprawie wprowadzenia zmian w ustawie o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych i rencie socjalnej, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Przesłanki przyznania świadczenia w postaci renty socjalnej reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2194). Na jej podstawie renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia,
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Wskazane powyżej przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej oznaczają, że renta ta przeznaczona jest dla osób, które z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy nie miały możliwości podjęcia pracy zawodowej i nabycia własnych uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, a często nawet zdobycia jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jak wynika z powyższych przepisów uprawnienie do renty socjalnej nie powstaje automatycznie z chwilą orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Niezbędne jest orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy. Wymóg ten wynika z charakteru renty socjalnej jako świadczenia przyznawanego osobom niemającym szansy, z racji wcześniej powstałej niemożności wykonywania pracy zarobkowej, uzyskiwania własnych dochodów ani wypracowania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Renta socjalna jest wyrazem szczególnej troski państwa o takie osoby.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.), pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zasada subsydiarności wyrażona w tym przepisie oznacza więc, że pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb. Instytucja ta ma zatem charakter pomocniczy w zakresie wsparcia osób w pokonywaniu życiowych trudności, a także dopełnia świadczenia, które prawnie zabezpieczone są przez inne systemy. Osoby ubiegające się o pomoc z systemu pomocy społecznej powinny w pierwszej kolejności skorzystać z przyznanych im przez przepisy innych ustaw uprawnień, z własnych zasobów majątkowych (pieniężnych i niepieniężnych) oraz z własnych możliwości działania.

Jednocześnie w systemie pomocy społecznej występują różnorodne świadczenia, o charakterze pieniężnym (zasiłki) i niepieniężnym (np. usługi opiekuńcze, pobyt i usługi w ośrodkach wsparcia). Przepisy ustawy o pomocy społecznej, wśród świadczeń pieniężnych, przewidują między innymi:

- zasiłek stały – przysługujący osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy,
- zasiłek okresowy – przysługujący w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- zasiłek celowy – może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu).

Tutejszy resort nie prowadzi prac zmierzających do likwidacji zasiłku pielęgnacyjnego, przyznanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Jednocześnie przedstawiam nowe rozwiązania, wprowadzone ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429) w celu poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, które zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2024 r.

W świetle powyższych rozwiązań, osoby posiadające status osoby niepełnosprawnej (czyli legitymujące się odpowiednim orzeczeniem potwierdzającym niepełnosprawność wydanym przez PZdsON bądź ZUS) mogą ubiegać się od 1 stycznia 2024 r. w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o nowe świadczenie wspierające kierowane bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnościami w wieku od ukończenia 18. roku życia.

Takie rozwiązanie ukierunkowane jest na upodmiotowienie osoby z niepełnosprawnościami, tak aby dorosła już osoba niepełnosprawna mogła decydować jak wykorzystywane ma być otrzymywane wsparcie, np. na pokrycie wydatków związanych z opieką sprawowaną przez jej opiekuna.

Świadczenie wspierające będzie przysługiwało bez względu na dochody osiągnięte przez osobę z niepełnosprawnościami lub członków jej rodziny (brak kryterium dochodowego), będzie wolne od egzekucji i niezależnie od innych form wsparcia otrzymywanych przez osoby niepełnosprawne.

Aby uzyskać świadczenie wspierające, osoba niepełnosprawna będzie musiała dodatkowo uzyskać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności (wojewoda) decyzję ustalającą odpowiedni poziom potrzeby wsparcia, wydaną w ramach zmodyfikowanego systemu orzecznictwa o niepełnosprawności (na poziomie od 70 pkt do 100 pkt). Wnioski o ww. decyzje można składać w wojewódzkim zespole do spraw orzekania o niepełnosprawności (wojewoda) począwszy od 1 stycznia 2024 r.

Przy ustalaniu potrzeby wsparcia pod uwagę będzie brana m. in. zdolność osoby niepełnosprawnej do samodzielnego wykonywania określonych czynności lub zadań związanych z codziennym funkcjonowaniem.

Istotne jest też, że prawo do złożenia wniosku o ustalenie osobie niepełnosprawnej poziomu potrzeby wsparcia będzie niezależne od daty powstania niepełnosprawności czy rodzaju posiadanej przez te osoby stopnia niepełnosprawności.

Wysokość świadczenia wspierającego będzie powiązana z wysokością renty socjalnej i będzie wynosić od 40 % do 220% renty socjalnej – w zależności od poziomu potrzeby wsparcia czyli ilości przyznanych punktów. Wraz z coroczną waloryzacją renty socjalnej, corocznej waloryzacji będzie podlegała także wysokość świadczenia wspierającego.

Świadczenie wspierające będzie wprowadzane w trzech etapach począwszy od 1 stycznia 2024 r., a skończywszy na finalnym wdrożeniu całości zmian, które nastąpi 1 stycznia 2026 r.

Harmonogram wprowadzenia świadczenia wspierającego:

- I etap – od 1 stycznia 2024 r. – świadczenie wspierające dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z najwyższymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 87 do 100 pkt
- II etap – od 1 stycznia 2025 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z kolejnymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 78 do 86 pkt
- III – ostatni etap – od 1 stycznia 2026 r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z pozostałymi uprawniającymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. od 70 do 77 pkt.

Realizacją zadań związanych z przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków oraz ustalaniem prawa do świadczenia wspierającego od dnia 1 stycznia 2024 r. zajmował się będzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe, brak jest w opinii Departamentu Pomocy Społecznej uzasadnionych podstaw do wprowadzenia zaproponowanych w petycji rozwiązań. Jak wynika z powyższego w systemie pomocy społecznej istnieją już świadczenia, które przysługują w trudnych sytuacjach, których osoby lub rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, a spowodowane są wskazaną w petycji niepełnosprawnością. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśniam, że w chwili obecnej nie jest przewidywana zmiana przepisów prowadząca do modyfikacji zasad przyznawania renty socjalnej, czy likwidacji zasiłku stałego oraz zasiłku pielęgnacyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Magdalena Fabisiak
Dyrektor
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/